

Hip-hop d'arrels valencianes

10 artistes que han esdevingut referents per a l'escena del rap en valencià

Zoo a l'Acústica 2017 | Carles Rodríguez

El rap en català és ja una realitat irrefutable que amb el pas dels anys s'ha consolidat en una escena plena d'energia i vitalitat. Els Països Valencians també tenen una nodrida representació d'aquesta onada nascuda arran de la perseverança i la normalització d'un codi lingüístic dins un gènere on, en terres catalanes, havia predominat sempre el castellà. Repassem alguns dels artistes que no han deixat indiferent a ningú en el seu pas per l'escena.

Aspencat

L'estiu del 2014 va arribar la notícia de l'adéu d'**Aspencat**. Deprés de deu anys de reivindicació i festa, un dels grups més influents de l'escena valenciana anunciava que abandonava els escenaris. El seu estil mestís combinava gèneres com l'ska, el reggae, el drum'n'bass i també el hip-hop.

Calmoso & the BlackFang

El raper castellanenc **Calmoso Ramírez** s'acompanyava inicialment d'una banda de set músics, **The Black Fang**, per crear el disc conjunt *Fangtazztic!* (Mésdemil, 2017). Amb aquest àlbum ha quedat demostrat que la banda no té manies a l'hora de mesclar tots els estils negres que es puguin ballar des del minut zero.

Charly Efe

La carrera de **Charly Efe** comença el 2003, i d'ençà aleshores ha realitzat aproximadament una desena de maquetes que han deixat la seva empremta dins l'escena. Els seus vessants com a raper desemboquen també en l'escriptura, que l'han portat a publicar diversos poemaris.

JazzWoman

L'artista valenciana carrega a l'esquena força de temes en solitari i diverses col·laboracions amb diferents artistes valencians. Un dels projectes on més ha sonat és **Machete en Boca**, el grup de rap femení format per **La Prima**, **San**, **JazzWoman** i **La Charli**. Al seu canal de Youtube hi podem trobar temes en valencià que han tingut la seva repercussió.

Jezie

Provinent del barri de Sant Marcel·lí de la ciutat de València, **Jezie** és conegut com un dels principals pioners del rap en valencià. Els orígens de l'escena se situen en la irrupció d'aquest artista en una època en què rapejar en una llengua que no fos ni l'espanyola ni l'anglosaxona era totalment insòlit. Els seus temes penjats a les xarxes van trencar el gel i van suposar un mirall per a molts artistes valencians que també es van atrevir a compondre versos en la seva llengua natal.

Orxata Sound System

En més de deu anys de trajectòria, **Orxata** es va convertir en el revulsiu musical indispensable per a l'escena. La seva és una proposta que ha volgut reivindicar des de l'inici una realitat musical valenciana que va des de la tradicionalitat de la "Cançó del vellatori» fins a la festa de **Chimo Bayo**, passant també pel hip-hop. El 2014 el grup s'acomiadava dels escenaris i deixava una empremta que serà difícil d'esborrar.

Pupil·les

El duet format per Natàlia Pons i Mireia Matoses donava vida al projecte -inicialment conegut com a **Pupil·les Dilatatives**-. El 2014 publicaven el seu primer disc, *Bruixes de dol* (autoeditat, 2014), un clam feminista de base drum'n'bass i fusió de ritmes ballables. Actualment, **Pupil·les** segueix irrompent dins l'escena amb el seu rap electrònic i les lletres reivindicatives, que prenen major protagonisme amb el seu darrer disc, *Les silenciades* (autoeditat, 2017).

Rapsodes

La banda provinent del Túria va ser pionera en l'escena valenciana. Amb la publicació de *Contes per versos* (Mesdemil, 2008), **Rapsodes** es va convertir en el primer grup de rap en valencià a publicar un àlbum. Els versos d'aquesta formació van acompanyats d'uns tocs de funk i soul que complementen el hip-hop festiu i combatiu del qual sempre han fet gala.

Tesa

La MC originària d'Almussafes i membre del col·lectiu **El Delito** també va assaltar l'escena valenciana amb el seu primer disc en solitari amb un ideari raper, feminista i d'arrel, *Al-tesa* (autoeditat, 2017).

Zoo

Després del gran èxit que va suposar *Tempestes vénen del sud* (Propaganda pel Fet!, 2014), els de Gandia presentaven fa poc més d'un any *Raval* (Propaganda pel Fet!, 2017). La formació valenciana fa anys que captiva el públic amb el seu rap combatiu, que ha difós la llengua valenciana per tota la península.